

اميراهلسنت کان ٻارن بابت سُوال

سنڌي

پيشڪش :
مجلس المدينة العلميه (دعوت اسلامي)
ترجمو :
ٽرانسليشن ڊپارٽمينٽ (دعوت اسلامي)

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَ السَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي ڇڏيو اِنْ شَآءَاللّٰه جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَاالْجَلَالِ وَالْاِكْرَام

ترجمو: اي الله پاڪ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي پنهنجي رحمت نازل فرماءِ! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفڪر بيروت)

طالب غم مدينه بقيع و مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: امير اهلسنت کان پارن بابت سوال

ڇاپو پهريون : صفر المظفر 1443هه سيپٽمبر 2021ع

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبة المدينه عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه بابُ المدينه ڪراچي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجهه فرمائن

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا بائنڊنگ ۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبة المدينه سان رابطو فرمايو.

شيخِ طريقت، اميرِ اهلسنّت، بانيءِ دعوت اسلامي، حضرت علامہ

دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه

مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي

جو اُردو زبان ۾ رسالو

اميراهلسنت کان پڇڻ بابت سوالَ

پيشڪش

اسلامڪ ريسرچ سينٽر (دعوت اسلامي)

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي بيشي نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضان مدينہ محلہ سوداگران پراڻي سبزي منڊي باب المدينہ ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: translation@dawateislami.net

فهرست

اَلۡحَمۡدُ لِلّٰہِ رَبِّ الۡعٰلَمِیۡنَ وَ الصَّلٰوۃُ وَ السَّلَامُ عَلٰی سَیِّدِ الۡمُرۡسَلِیۡنَ
اَمَّا بَعۡدُ فَاَعُوۡذُ بِاللّٰہِ مِنَ الشَّیۡطٰنِ الرَّجِیۡمِ ؕ بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ ؕ

اميراهلسنت کان ٻارن بابت سُوال

دعاءِ عطار:

ياالله پاڪ جيڪو مڪمل رسالو ”اميراهلسنت کان ٻارن بابت سوال“ پڙهي يا ٻڌي وٺي، اُن کي دين ۽ دنيا جي برڪتن کان مالامال فرمائي ديني مسئلن تي عمل ڪرڻ جي توفيق عطا فرماءِ ۽ ان کي بي حساب بخشي ڇڏ.

اٰمِيۡن بِجَاهِ النَّبِيِّ الۡاَمِيۡن صلَّی اللہ علیہ واٰلہٖ وسلَّم

درود شريف جي فضيلت

فرمانِ آخري نبي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيۡهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم آهي: مون تي درود شريف پڙهو الله پاڪ توهان تي رحمت موڪليندو. (الكامل لابن عدى، 5/ 505)

صَلُّوۡا عَلَی الۡحَبِيۡب! صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد

سالگره ڪهڙي انداز سان ملهائڻ گهرجي

سوال: اوهان جي رضاعي پوٽي حسن رضا عطاري بن علي رضا ماشاءالله 13 جمادي الاوليٰ 1440 سن هجري تي ٽن سالن جا ٿيا. هن موقعي تي هڪ تقريب جو اهتمام ڪيو ويو، جنهن ۾ نه ڪيڪ ڪٽيو ويو ۽ نه ئي ڪو اهڙو ٻيو معاملو ڪيو ويو بلڪ نعت خواني ۽ نياز جو اهتمام ڪيو ويو. هيءُ ارشاد فرمايو: ڇا اسان اهڙي موقعي کي به ثواب حاصل ڪرڻ جي لاءِ استعمال ڪري سگهون ٿا؟ پڻ ٻارن جي سالگره ڪهڙي انداز ۾ ملهائڻ گهرجي؟

جواب: سبحان الله! جهڙي نموني حسن رضا جي سالگره يعني Birth Day ملهائي وئي اها نهايت ئي برڪت جو سبب هئي ڇوته جنهن گهر

۾ اھو پروگرام ٿيو اُن گھر ۾ ذڪرِ خدا ۽ ذڪر مصطفيٰ ٿي رھيو ھو ۽ دعائون گھريون پئي ويون ۽ اھڙي موقعي تي رحمت جو نزول ٿيندو آھي. جيئن ته حضرت سفيان بن عيينه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: نيڪوڪارن جي ذڪر جي وقت رحمت جو نزول ٿيندو آھي. (حلية الاولياء، 7 / 335، رقم : 10750) ته جڏھن نيڪن جي سردار، شھنشاھِ ابرار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ جو ذڪرِ خير ٿيندو ۽ ان جي نعت پڙھي ويندي ڇا اُن وقت رحمت نازل نه ٿيندي؟ پوءِ جڏھن رحمت جو نزول ٿيندو ته جيڪي ماڻھو اُتي موجود ھوندا ڇا انھن تي رحمت نازل نه ٿيندي ۽ جڏھن انھن سڀني تي رحمت نازل ٿيندي ته جنھن جي سالگرھ ملھائي پئي وڃي اھو مدني گل به اُتي موجود ھوندو ته ڇا رحمت جا ڇنڊا اُن گل تي نه پوندا؟ ۽ جنھن تي رحمت نازل ٿيندي ڇا ان کي برڪت نه ملندي؟ بيشڪ اُن محفل ڪرڻ سان دعائون به ملنديون ۽ برڪتون به حاصل ٿينديون. سالگرھ وغيره جي موقعي تي ھن انداز سان تقريبون ۽ محفلون منعقد ڪيون وڃن. البته جڏھن به محفلِ نعت جو اھتمام ڪيو ته ھڪ مبلغ کي ضرور گھرايو جيڪو سنتن پريو بيان ڪري، مدني گل ڏيئي ۽ اصلاح جي ڪا ڳالھ ٻڌائي الحمدلله اسان وٽ دعائن جو رواج آھي ته جيئن ٻارن کي دعائون ۽ ان جو ثمر به ملي ۽ آخرت ۾ به ان جو حصو ھجي.

ٻارن تي بزرگانِ دين جي نگاه وجھرائڻ جا فائدا

قرآنِ پاڪ ۾ دعا جي قبوليت جي بشارت موجود آھي. (اُدْعُوْنِيْۤ اَسْتَجِبْ لَكُمْ) (پ24، المؤمن : 60) ترجمو ڪنزالايمان: ”مون کان دعا ڪيو مان توھان جي دعا قبول ڪندس“ جيڪي ٻار نيڪ ٻڻجندا، علم جي زيور سان

آراستہ ٿيندا ۽ دينِ متين جي خدمت ڪندا آهن، ڪهڙي خبر (ننڍپڻ ۾) انهن کي دعائون ملنديون هجن ۽ اُنهن دعائن جي اثرن جي ڪري اهي ايترو وڏو مقام حاصل ڪندا هجن! جيتوڻيڪ اهو ڪنهن کي معلوم ناهي هوندو تہ منهنجي حق ۾ ڪنهن جي دُعا قبول ٿئي آهي. اڳي جا ماڻهو پنهنجي ٻارن کي بزرگانِ دين رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم جي بارگاهہ ۾ ڪٺي ايندا هئا، ٻارن جي لاءِ انهن کان دُعا ڪرائيندا هئا، پنهنجي ٻارن تي انهن جي نگاهہ وجهرائيندا ۽ دم ڪرائيندا هئا. جڏهن مون لاءِ حفاظتي اُمور جا مسئلا ڪونہ هئا ۽ مونکي نماز پڙهڻ جي لاءِ وڃڻ جي آزادي هئي اُن وقت مون ڪيئي ڀيرا ڏٺو تہ وڏي عمر جا چوڪرا ننڍن ٻارن کي ڪنيو يا ٿانوَ ۾ پاڻي جهليو مسجد جي ٻاهر بيٺا هوندا هئا تہ جيئن جيڪو بہ نمازي ايندو وڃي اُن ٻار يا پاڻي تي دم ڪندو وڃي. هاڻي بہ شايد ائين ئي ڪندا هجن. اهو هڪ سٺو ۽ نيڪ ڪم آهي اهڙي طرح ڪرڻ سان الله پاڪ جي رحمت شاملِ حال رهندي آهي ۽ خوب برڪتون بہ ملنديون آهن. بهرحال اسان سڀني کي بيان ڪيل طريقي جي مطابق پنهنجي ٻارن جي سالگرهہ ملهائڻ گهرجي.

ديني ماحول ۾ سالگره ملهائڻ جو انداز

سوال: دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول ۾ ٻارن جي سالگرهہ ملهائڻ جو انداز ڪهڙو آهي.؟

جواب: اسان جي ديني ماحول ۾ سالگرهہ ملهائڻ جو انداز هي آهي تہ اسان محفلِ نعت جو پروگرام ڪندا آهيون. پوءِ نياز جو اهتمام ڪري ان کي سرڪارِ مدينہ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم، غوثِ پاڪ ۽ ٻين بزرگانِ دين رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم جي بارگاهہ ۾ نذر ڪيو ويندو آهي. نہ تہ عام طور تي سالگرهہ ملهائڻ

۾ ڪيڪ ڪٽڻ، ڏيئا ٻارڻ ۽ معاذالله ڦوڪڻا ڦاڙڻ هوندو آهي حالانڪ ڦوڪڻا ڦاڙڻ جائز ناهي ڇوته اهو مال کي ضايع ڪرڻ آهي. دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول ۾ اهو طريقو ناهي. جيڪڏهن ڪو ائين ڪري ٿو ته ان جي متعلق ائين نہ چيو وڃي تہ اِهو دعوت اسلامي وارو آهي. ديني ماحول ۾ سالگره ملهائڻ جو جيڪو انداز آهي، اهو جائز طريقو آهي، ڪوبہ عقلمند ان کي غلط نہ ٿو چئي سگهي. ها! ان کي سنتن ڀريو نہ چيو ويندو. اهڙي طرح جيڪڏهن توهان بہ پنهنجي ٻارن جو سالگره ملهايو تہ انهيءَ بهاني ڪجھ مٺن مائٽن کي جمع ڪيو ۽ غوثِ پاڪ رَحۡمَةُ اللهِ عَلَيۡه جو نياز ڪيو. ڪنهن نيڪ انسان مثلاً مسجد جي امام صاحب، ڪنهن عالم سڳوري يا ڪنهن مبلغ کي گهرائي ٻارن جي لاءِ دعا ڪرايو، ان شاء الله ثواب جو تمام گهڻو خزانو حاصل ڪندؤ.

هر روز عمر ۾ اضافو ٿيندو آهي يا ڪمي؟

سوال: سالگره جي موقعي تي چيو ويندو آهي: **”ٻار هڪ سال وڏو ٿي ويو“** ڇا واقعي ٻار جي عمر ۾ اضافو ٿيندو آهي ۽ اهڙي موقعي تي اهڙي طرح جا جملا ڳالهائڻ ۾ ڪو حرج تہ ناهي؟

جواب: اڄڪلهہ سالگره جي موقعي تي ماڻهو چوندا آهن:”ٻار هيترن سالن جو ٿي ويو ۽ هيترو وڏو ٿي ويو“ درحقيقت اهو وڏو ناهي ٿيندو بلڪ ننڍو ٿي ويندو آهي. مثلاً الله پاڪ جي علم ۾ رضا حسن جي عمر 92 سال هجي ۽ هاڻي ان ٽي سال گذاري ڇڏيا تہ هيءَ بظاهر وڏو ٿيو ان کي وڏو چوڻ ۾ ڪو حرج ناهي پر حقيقت ۾ هيءُ 89 سال جو وڃي رهيو آهي يعني ٽي سال ننڍو ٿي چڪو آهي. سالگره جي موقعي

تي هن انداز مان بہ عبرت حاصل ڪري سگهجي ٿي. اڄڪلهہ پوڙها ماڻهو بہ پنهنجي سالگره ملهائيندا ۽ خوش ٿيندا آهن حالانڪ پوڙهو ۽ خوشي هي ٻئي متضاد شيون آهن. پوڙهو مسڪرائيندو بہ آهي تہ ان جي پنيان غمن جي دنيا هوندي آهي، جيڪڏهن کِلندو آهي تہ پنيان صدمن جو طوفان هوندو آهي پر اهو انهيءَ پوڙهي سان ٿيندو آهي جيڪو حُسّاس طبيعت جو مالڪ هجي، جنهن جي سامهون پنهنجو موت هجي ۽ اهو خوفِ خدا رکڻ وارو هجي. جيڪي پوڙها ماڻهو غفلت جو شڪار هوندا آهن اهڙا پوڙها منهنجي مراد ناهن. مان انهن جي ڳالهہ پيو ڪيان جن کي منهنجون ڳالهيون سمجهہ ۾ اينديون آهن ۽ انهن کي ان ڳالهہ جو شعور بہ هوندو آهي.

سالگره جي موقعي تي ڦوڪڻا ڦاڙڻ ۽ ڪيڪ ڪٽڻ ڪيئن؟

سوال: سالگرهہ تي ڦوڪڻو ڦاڙڻ ۽ ڪيڪ ڪٽڻ ڪيئن؟

جواب: موجوده دور ۾ تہ سالگرهہ جي موقعي تي ماڻهن جو اهوئي حال آهي جو خوب ٺهڪ ڏيندا، زور زور سان Happy Birth Day چوندي ڦوڪڻا ڦاڙيندا آهن، حالانڪ ڦوڪڻو ڦاڙڻ اِسراف ۽ هڪ فضول شيءِ آهي، هن ۾ مال ضايع ٿي رهيو هوندو آهي. صرف ڦوڪڻا لڳائڻ ناجائز ناهي بلڪ انهن کي ڦاڙي ضايع ڪرڻ اسراف آهي تنهنڪري اهڙي رسم جي ابتدائي نہ ڪئي وڃي جنهن سان مسئلن کي منهن ڏيڻو پئي. اسان سالگرهہ تي نہ ڦوڪڻا ڦاڙيندا آهيون نہ ئي ڪيڪ ڪٽيندا آهيون ڇوتہ مونکي اهو پسند ناهي. منهنجي سالگرهہ يعني Birt Day، 26

رمضان المبارڪ تي اسلامي ٻائر ملهائيندا آهن ﭘر مونکي خبر آهي تہ ان سان مونکي خوشي ٿيندي آهي يا نہ؟ ”مَنْ آنَمْ کہ مَنْ دَانَم“ يعني مان پنهنجي باري ۾ ڄاڻان ٿو تہ مان ڇا آهيان؟“ ان ۾ بعض اسلامي ٻائر ڪيڪ ڪٽيندا آهن، اهي ڪيڪ مونکي بہ مليا آهن ﭘر مان ائين ڪرڻ وارن کي باربار سمجهائيندو آهيان تہ هن ﭘيري تہ ڪيڪ ڪٽي ورتو اَتوَ آئنده ائين نہ ڪجو. مان اهڙي طرزِ عمل کي رواج ڏيڻ نٿو چاهيان ڇوتہ سالگره جي عام تقريبن ۾ جڏهن ڪيڪ ڪٽبو آهي تہ تاڙيون وڄنديون آهن، Happy Birth Day چوندي خوب کل ﭘوڳ ۽ وڏا ٺهڪ ڏنا ويندا آهن. انهن کي اها خبر ناهي هوندي تہ هن ۾ ڪيتريون سنتون رهجي وينديون آهن، وري هن کان وڌيڪ هيء تہ مرد ۽ عورت جو بي پرده ملڻ جلڻ ۽ گڏوگڏ تاڙيون وڄائڻ جو بہ سلسلو هوندو آهي جڏهن تہ ” مرد ۽ عورت جو بي پرده ملڻ جلڻ ۽ تاڙيون وڄائڻ حرام آهي.“ (بہارشریعت ، 3 / 511، حصہ :16ماخوذا) تنهنڪري ڪيڪ ڪٽڻ ۽ تاڙيون وڄائڻ جي بدران نعت خواني جو اهتمام ڪيو وڃي، جيڪڏهن نعت خواني ۾ ڪنهن جي دل نہ بہ لڳي تہ هُو تاڙيون وڄائڻ ۽ ان جهڙي ٻين گناهن کان محفوظ رهندو. هن جي ڪنن ۾ نعتِ رسول ميناج پهچائيندي رهندي ۽ ان جون برڪتون ملنديون ۽ ان شاءالله رحمت جو گهڻو حصو بہ هٿ ايندو.

علماء و صلحاء جي بارگاه ۾ ٻارن کي وٺي وڃڻ فائديمند هوندو آهي

سوال: اِمامُ الْحَرَمَين حضرت سيدنا عبدالملڪ بن عبدالله جُوَيْني رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه حضرت سَيّدُنا امام محمد غزالي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه جا استاد آهن، انهن کي ڏسي ٿي حضرت سَيّدُنا امام محمد غزالي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه علمِ دين

حاصل ڪرڻ جي طرف مائل ٿيا، پاڻ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه فرمائن ٿا: مونکي جيڪو مقام ۽ مرتبو مليو اُن جو ظاهري سبب اِهو آهي تہ منهنجو والد مونکي عالمن ۽ صالحن جي بارگاهہ ۾ وٺي ويندو هو ۽ انهن کان منهنجي لاءِ دعائون ڪرائيندو هو. اهو ارشاد فرمايو تہ ڇا عالمن ۽ صالحن جي بارگاهہ ۾ هاڻي بہ ٻارن کي وٺي وڃڻ ۽ انهن سان ٻارن جي حق ۾ دعائون ڪرائڻ فائديمند آهي؟ (مفتي صاحب جو سوال)

جواب: عالمن ۽ صالحن جي بارگاهہ ۾ ٻارن کي وٺي وڃڻ بيشڪ فائديمند آهي، هن ۾ ڪو شڪ و شبهو ناهي. ڪنهن بہ نيڪ ماڻهو کان ٻارن تي نگاهہ وجهرائي ۽ انهن جي حق ۾ دعا ڪرائي سگهجي ٿي. اعليٰ حضرت، امام اهلسنت مولانا شاهہ امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه فتاويٰ رضويہ، جلد22 صفحي 394 تي ڪجھ هن طرح تحرير فرمايو آهي تہ هڪ ڀيري حضرت سّيدنا شيخ شهاب الدين سُهروردي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه منيٰ شريف ۾ موجود مسجدِ خيف شريف جي صفن مان اچي وڃي رهيا هئا. ڪنهن عرض ڪيو: اوهان ائين ڇو پيا ڪيو؟ ارشاد فرمايائون: مان ان ڪري ائين ڪري رهيو آهيان تہ الله پاڪ جا ڪجھ ٻانها اهڙا آهن جو جڏهن انهن جي نگاهہ ڪنهن تي پوندي آهي تہ ان کي هميشہ واري سعادت ملي ويندي آهي.[1]

[1] حضرت سيدنا علامہ محمد عبدالرؤف مناوي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه تحرير فرمائن ٿا: حضرت سيّدنا شيخ شهاب الدين سُهروردي رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْه اَيامِ منيٰ ۾ مسجدِ خيف شريف جي صفن ۾ هلي رهيا هئا. ڪنهن سبب پڇيو تہ، فرمايائون: لِلّٰهِ عِبَادٌ اِذَا نَظَرُوْا اِلٰی شَخْصٍ اَکْسَبُوْهُ سَعَادَةَ الْاَبَدِ فَاَنَا اَطْلُبُ ذٰلِكَ يعني الله پاڪ جا ڪجھ ٻانها اهڙا آهن جو جڏهن انهن جي نگاهہ ڪنهن شخص تي پوندي آهي تہ ان کي هميشہ جي سعادت عطا فرمائي ڇڏيندي آهي، مان انهيءَ نگاهہ جي ڳولها ۾ هلي رهيو آهيان. (التيسير بشرح الجامع الصغير، 1 / 485)

ياد رهي! ڪنهن ڪرڪيٽر، فلم ايڪٽر ۽ ڊانسر سان پنهنجي ٻارن ڪي ملرائڻ سعادت جي ڳالهه ناهي. بلڪ بربادي وارو ڪم آهي. جيڪڏهن ڪو شخص نيڪين جي حوالي سان مشهور ناهي پر هُو نمازي آهي، ڏاڙهي وارو آهي، عمامو شريف سجائي ٿو يا ٽوپي پائي ٿو ته ائين ڏسي عام طور تي اندازو ٿي وڃي ٿو ته هن طرح جو اگر ڪو نيڪ ٻانهو هجي ته اُن وٽ پنهنجي ٻارن تي نگاهه وجهرائڻ جي لاءِ وڃو، پلي دم نه به ڪرايو، صرف اُن جي سامهون ٻارن کي بيهاري ڇڏيو يا اُن جي هٿ ۾ ڏئي ڇڏيو جو اُن جي نيڪ نظر پئجي وئي ۽ اُن ڪٽي ٻارن کي چميو ته مدينه مدينه ٿي ويندو.

زبان جي هٻڪ دور ڪرڻ جو وظيفو

سُوال: جنهن جي زبان گفتگو ڪندي ڪندي اٽڪندي هجي ان جي لاءِ روحاني وظيفو عطا فرمايو. (شارجه مان سُوال)

جواب: هر نماز کان پوءِ ست ڀيرا هي چار آيتون پڙهو، اگر ست ڀيرا نٿا پڙهي سگهو ته هڪ ئي ڀيرو پڙهي وٺو:

رَبِّ اشْرَحْ لِیْ صَدْرِیْ ﴿۲۵﴾ وَ یَسِّرْ لِیْۤ اَمْرِیْ ﴿۲۶﴾ وَ احْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِیْ ﴿۲۷﴾ یَفْقَهُوْا قَوْلِیْ ﴿۲۸﴾

ترجموڪنزالايمان: اي منهنجا رب منهنجي واسطي منهنجو سينو کولي ڇڏ ۽ منهنجي واسطي منهنجو ڪم سولو ڪر ۽ منهنجي زبان جي ڳنڍ کول. جيئن اُهي منهنجي ڳالهه سمجهن.

پهرين آيت جي شروع ۾ لفظ ”قَالَ“ آهي وظيفو ڪندي هن لفظ کي نہ پڙهو. جيڪڏهن پڙهيو تہ هي حضرت سيدنا موسيٰ ڪليم الله عَلَيهِ السَّلَام جي قول جي حڪايت ٿي ويندي جو هي سندن دُعا آهي. انهن ننڍپڻ ۾ وات ۾ ڪوئلو رکيو هو جنهن جي ڪري زبان شريف ۾ هٻڪ پيدا ٿي تہ الله پاڪ انهن کي هيءَ دُعا تعليم طور فرمائي. جيڪڏهن ٻار ٻاتو هجي ۽ هُو پاڻ هنن آيتن کي نہ پڙهي سگهندو هجي تہ ماءُ پيءُ يا ڪوبہ جيڪو درست قرآنِ پاڪ پڙهي سگهندو هجي اهو پڙهي اُن تي دم ڪري ڇڏيندو ڪري الله ڪريم ان جي زبان جي ڳنڍ کولي ڇڏيندو.

اِغوا کان حفاظت جون احتياطي تدبيرون ۽ وظيفا

سُوال: اڄڪلهہ ٻارن جي اِغوا ۾ تمام گهڻو اضافو ٿي رهيو آهي تنهنڪري هن حوالي سان احتياطي تدبير ۽ اُوراد و وظائف ٻڌايو. (حيدرآباد کان سوال)

جواب: جي ها! اڄڪلهہ ٻارن جي اِغوا جي واردات جو سلسلو وڌندو پيو وڃي. الله پاڪ ڪرم فرمائي خبر ناهي ٻارن کي ڇو اغوا ڪيو ٿو وڃي. مونکي صوتي پيغام (Audio Message) جي ذريعي هڪ اسلامي ڀاءُ ٻڌايو تہ زمزم نگر (حيدرآباد) ۾ هڪ ڇهہ سالن جي ٻارڙيءَ کي اغوا ڪيو ويو ۽ پوءِ ٻئي ڏينهن اُن جو لاش ٻوري ۾ بند ٽڪرا ٽڪرا حالت ۾ هڪ ڪچري جي ڍير مان مليو. ويچاري ڇهہ سالن جي ٻارڙي کي اهڙي طرح بيدردي سان شهيد ڪري ڪچري جي ڍير تي اڇلائي ڇڏڻ سمجهہ کان ٻاهر آهي. عام طور دشمني ۽ خانداني مسئلن

جي بنياد تي ماڻهو هن طرح جون وارداتون ڪندا رهن ٿا. هن واقعي ۾ ويچاري ٻارڙيءَ جي والدين جي لاءِ وڏي صدمي جي ڳالهه آهي الله پاڪ انهن کي صبر عطا فرمائي. اهڙي طرح تاوان جون رقمون وصول ڪرڻ جي لاءِ جڏهن ڪنهن جي ٻار کي کنيو ويندو آهي تہ اُن جي سڄي خاندان، ڪٽنب ۽ قبيلي جون ننڊون حرام ٿي وينديون هونديون! ظاهر آهي ٻارن جي اغواء جون وارداتون ڪرڻ وارا مدني چينل کو نہ ڏسندا هوندا ڇوتہ اگر ڏسن ها تہ اهڙي طرح جا ڪم نہ ڪن ها. ٻار اغوا ڪري ماڻهن کي پريشان ڪرڻ وارن کي الله پاڪ هدايت نصيب فرمائي ۽ ڪاش! انهن کي اهو سوچڻ جي توفيق ملي وڃي تہ ٻار اغوا ڪرڻ گناهہ جو ڪم آهي ۽ انهن کي عنقريب مرڻو آهي.

ٻارن کي اڪيلو نہ ڇڏيو وڃي

ٻارن جي حفاظت جي لاءِ هڪ احتياطي تدبير اها آهي تہ ٻارن کي تنها نہ ڇڏيو وڃي ۽ اچڻ وڃڻ ۾ انهن سان ڪونہ ڪو وڏو ضرور موجود هجي ڇوتہ تنها هئڻ جي صورت ۾ يقيناً انهن جي اغوا ٿيڻ جو خطرو وڏي ويندو ۽ ڪنهن وڏي جو گڏ هئڻ جي صورت ۾ گهٽجي ويندو. پڻ ٻارن کي اها تربيت ڏني وڃي تہ انهن کي جڏهن ڪو پڪڙڻ چاهي تہ روئڻ ۽ دانهون ڪرڻ شروع ڪن تہ جيئن اغوا ڪرڻ وارا اُن خوف کان گهٻرائجي ڀڄي وڃن تہ ماڻهو جمع ٿي انهن کي ڪٿي پڪڙي نہ وٺن. ٻارن جو اهو ذهن بہ بڻايو وڃي تہ ڪو ڪيتري ئي لالچ ڇو نہ ڏئي، ٽافيون ۽ رانديڪا ڏيکاري پر ان سان گڏ نہ وڃن. مونکي گهر ۾ ابتدائي کان اها تعليم ۽ تربيت ڏني وئي هئي تہ ڪو پيسا ۽ يا ڪا ٻي

شيءِ ڏئي بلڪ منهنجي والده تہ ايسيتائين سمجهائيندي هئي تہ ڪو سون جو ڍير بہ اوهان جي سامهون رکي ڇڏي تڏهن بہ ان سان گڏ نہ وڃجو.

ٻارن جي حفاظت جو وظيفو

ٻارن جي حفاظت جو وظيفو هي آهي تہ شروع ۽ آخر ۾ درود شريف ۽ يارهن ڀيرا "يَاحَافِظُ يَاحَفِيْظُ" پڙهي ڪري جيڪڏهن ٻارن تي دم ڪيو وڃي تہ حفاظت رهندي ۽ ان شاءَالله ڪوبہ انهن کي اغوا نہ ڪري سگهندو. الحمدلله مجلس روحاني علاج جي تحت ملڪ ۽ بيروني ملڪ ۾ سيڪڙو بلڪ هزارين بستا قائم آهن ۽ عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينہ ڪراچي ۾ بہ بستو قائم آهي لهٰذا تعويذاتِ عطاريہ جي بستي تان حفاظت جو تعويذ حاصل ڪري ٻارن کي پارايو وڃي تہ جيئن اگر ڪو اغوا ڪرڻ چاهي بہ تہ اُن وقت انهن کي پڪارڻ ياد اچي وڃي ۽ هُو رڙيون ڪرڻ شروع ڪري ڇڏين يا الله پاڪ انهن جي مدد جي لاءِ ڪنهن کي موڪلي ڇڏي ۽ اغوا ڪرڻ وارا ان کي ڏسي ڀڄي وڃن يا اغوا ڪرڻ جي لاءِ جڏهن اهي ٻارن جي طرف هٿ وڌائين تہ اُنهن تي خوف طاري ٿي وڃي ۽ هُو پوئين پير ڀڄي وڃن تہ تعويذ جي برڪت سان الله پاڪ جي طرفان اهڙي طرح جا سبب پيدا ٿئي سگهن ٿا. ۽ ائين تعويذ جي ذريعي ٻارن جي حفاظت جي صورت بڻجي سگهي ٿي.

وڏن جي حفاظت جو وظيفو

وڏن جي لاءِ حفاظت جو وظيفو اِهو آهي تہ جڏهن هُو وضو ڪن تہ هر عضوو ڌوئيندي وقت هڪ ڀيرو" يَا قَادِرُ "پڙهي ڇڏيندا ڪن مثلاً جڏهن

وضو شروع ڪيو تہ ساڄو هٿ ۽ کابو هٿ ڌوئيندي وقت هڪ ڀيرو" يَا قَادِرُ " پڙهو، انهيءَ طرح ڄڃهن هڪ ڀيرو ڳُرڙي ڪيو تہ ٻئي ڀيري ڳُرڙي ڪرڻ کان اڳ ۾ هڪ ڀيرو" يَا قَادِرُ " پڙهو پوءِ ڄڃهن هڪ ڀيرو نڪ ۾ پاڻي چاڙهيو تہ هاڻي رڪجي وڃو ۽ هڪ ڀيرو" يَا قَادِرُ" پڙهي ڪري وڌيڪ بہ ڀيرا نڪ ۾ پاڻي چاڙهيو. انهيءَ طرح هر عضوو ڌوئيندي ۽ مٿي جو مسح ڪندي وقت هڪ ڀيرو" يَا قَادِرُ " پڙهي وٺو، ان سان گڏوگڏ دعائون بہ پڙهي سگهجن ٿيون پر دعائن جي جڳهہ درود شريف پڙهڻ افضل آهي تنهنڪري درود شريف پڙهيو وڃي. جيڪي ماڻهو اهڙي طرح احتياط ڪندا ۽ اوراد و وظائف پڙهندا تہ ان شاء الله بهتري ايندي.

هٿ ڌوئڻ جي جاءِ تي وضو ڪندي وقت "يَا قَادِرُ" پڙهڻ ڪيئن؟

سوال: ڇا باٿروم ۾ هٿ ڌوئڻ واري جاءِ تي وضو ڪندي" يَا قَادِرُ" پڙهي سگهون ٿا؟

جواب: اڄڪلهہ امير ماڻهن جي گهرن ۾ آسائشن جو پورو انتظام هوندو آهي ۽ زبردست ڊيڪوريشن هوندي آهي. انهيء طرح متوسط يعني درمياني طبقي جا ماڻهو ۽ جيڪي صرف نالي جا غريب هوندا آهن انهن جي گهرن ۾ بہ ڊيڪوريشڻ ۽ سجاوٽ هوندي آهي مگر وضوخانو ناهي هوندو. دعوتِ اسلامي جي ديني ماحول سان لاڳاپيل ماڻهن مان بہ ڪنهن ڪنهن جي گهر ۾ وضو خاني جو اهتمام هوندو آهي. حالانڪ گهرن ۾ وضوخانو ٺاهڻ جي تمام گهڻي ترغيب ڏياري وئي آهي ۽ رهنمائي جي لاءِ مڪتبة

المديـنہ جي شايع ڪيل”وضو جو طريقو“ نالي رسالي ۾ وضـو خاني جو نقشو بہ ڇاپيو ويو آهي. عام طور گهـرن ۾ هٿ ڌوئـڻ واري جاءِ تي وضو ڪيو ويندو آهي ۽ هٿ ڌوئـڻ واري جاءِ باٿروم پرسان ئي ٺهيل هوندي آهي. ياد رکـو هٿ ڌوئـڻ واري جاءِ باٿروم جي پرسان هجي تہ وضو ڪندي” يَا قَادِرُ “ ۽ وضو ڪرڻ کان پهريان”بِسْمِ اللّٰه “ نٿا پڙهي سگهون. جوتہ وضو ڪرڻ کان پهريان ”بِسْمِ اللّٰه“ پڙهڻ مستحب آهي فقط الله پاڪ جو نالو سنت مؤڪده آهي.(بحـر الرائـق ، 1 / 39) ان جي لاءِ باٿروم ۾ نهيـل هٿ ڌوئـڻ جي جاءِ تـي وضـو ڪـرڻ جي سـبب جيڪڏهن ان کي ڇڏڻ جي عادت ٺاهيندؤ تہ گنهگار ٿيندؤ لهٰذا اهڙي صورت ۾ ”بِسْمِ اللّٰه“ پـڙهڻ جي لاءِ باٿروم کان ٻاهر نڪـرڻ ضـروري ٿي ويندو.

W.C ۽ هٿ ڌوئڻ جي جاءِ الڳ الڳ ڪيو

جيـڪڏهن باٿروم جو احاطو وڏو هجي، يا ڪموڊ (Commode) کي سلائيڊنگ ڊور يا ڪلاس(يعني شيشو) لڳائي اهڙي نموني ڪَوَر ڪري ڇڏيو جو هيءُ ڏسڻ ۾ الڳ لڳي تہ هن صورت ۾ هٿ ڌوئڻ واري جاءِ تي وضو ڪندي وقت ” يَا قَادِرُ“ ۽ ”بِسْمِ اللّٰه“ پڙهڻ ۾ ڪو حرج ناهي. ياد رهي خالي پلاسٽڪ جو پردو لڳائي ڪري W.C (ڊبليو. سي) يا ڪموڊ کي ڪَوَر ڪرڻ سان ڪم نہ هلندو بلڪ اُن جي لاءِ ڪنهن سولڊ شيءِ يعني ڪاٺي، سيمنٽ، ايلومينيم يا هارڊ بورڊ جون ديوارون لڳائي ڪَوَر ڪرڻ ضروري آهي. مون پنهنجي

گهر جي باٿروم ۾ فيضان مدينہ ۾ پنهنجي زيرِاستعمال باٿروم ۾ W.C (ڊبليو. سي) کي اهڙي نموني ڪَور ڪرايو آهي. مونکي ڪڏهن ڪڏهن اَرب پتي ماڻهن جي گهرن ۾ وڃڻ جو اتفاق ٿيندو آهي تہ وضو ڪرڻ ۾ مزو ناهي ايندو. ڇوتہ هٿ ڌوئڻ جي جاءِ تي بيهي وضو ڪرڻو پوي ٿو. جن گهرن ۾ هٿ ڌوئڻ جي جاءِ تي وضو ڪرڻو پئي ٿو يا تہ انهن گهرن ۾ وڏي عمر جا پوڙها ناهن هوندا يا وري هوندا تہ ويچارا بيهي وضو ڪندا هوندا جنهن جي سبب ويچارن جي ٽنگن ۾ سور ٿيندو هوندو ۽ بعض اوقات اهي ڪِري بہ پوندا هوندا. خيال رهي تہ جڏهن پوڙهو ماڻهو ڪِرندو آهي تہ جيڪڏهن ان جي ڪنهن نازڪ جڳهہ تي ڌڪ لڳي پئي يا هڏيون ٽٽي پَون تہ اهو اُٿي ناهي سگهندو بلڪ ان کي کلهي تي کڻي وڃڻو پوندو آهي ۽ پوءِ ويچاري کي زندگي جا باقي سال تڪليف برداشت ڪرڻ ۾ گذارڻا پوندا آهن. ڇوتہ ڪمزوري جي ڪري هڏيون آساني سان جڙنديون ناهن. اڄڪلهہ گهرن ۾ ماڻهو طرح طرح جون آسائشون، سوئمنگ پل ۽ حوض بڻائن ٿا پر وضو خانا بنائڻ جي لاءِ انهن وٽ بہ گز جڳهہ ناهي هوندي. پنهنجي گهرن ۾ اهڙي جڳهہ جو جتي وضو ڪرڻ ۾ سُستي نہ ٿئي مسجد جي وضو خاني جيان هڪ وضو خانو بڻايو ۽ اُن ۾ هڪ يا بہ نل لڳايو ان شاءالله وضو ڪرڻ ۾ تمام گهڻي سُولائي ٿي ويندي. جيڪڏهن هن نيت سان پنهنجي گهر ۾ وضو خانو بڻائيندا سين تہ الله پاڪ جو نالو وٺي سگهون، درودِ پاڪ پڙهي سگهون ۽ "يَا قَادِرُ" پڙهي سگهون تہ اهو وضوخانو

ﺑﻪ ﻋﺒﺎدت ﺑﭡﺠﻲ وﻳﻨﺪو. وﺿﻮ ﺧﺎﻧﻮ ﻛﻬڙي ﻃﺮح ﺑﻨﺎﻳﻮ وﺟﻲ ان ﺟﻲ ﻻءِ دﻋﻮتِ اﺳﻼﻣﻲ ﺟﻲ ﻣﻜﺘﺒﺔ اﻟﻤﺪﻳﻨﻪ ﺗﺎن "**وﺿﻮ ﺟﻮ ﻃﺮﻳﻘﻮ**" ﻧﺎﻣﻲ رﺳﺎﻟﻮ ﺣﺎﺻﻞ ﻛﺮي ان ﺟﻮ ﻣﻄﺎﻟﻌﻮ ﻛﻴﻮ، ﻫﻦ رﺳﺎﻟﻲ ۾ وﺿﻮ ﺧﺎﻧﻮ ﺑﻨﺎﺋﮡ ﺟﺎ ﻣﺪﻧﻲ ﮔﻞ ۽ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﺑﻪ ڏﻧﻲ وﺋﻲ آﻫﻲ ﺗﻪ ﻛﻬڙي ﻧﻤﻮﻧﻲ وﺿﻮ ﺧﺎﻧﻮ ﺑﻨﺎﺋﮡﻮ آﻫﻲ.

ﻛﺎرﭨﻮن واري ﭼﻴﻞ ﭘﺎﺋﮡ ﻛﻴﺌﻦ؟

سُوال: اڄﻛﻠﻪ ﭔﺎر ﻛﺎرﭨﻮن واري ﭼﻴﻞ ۽ ﻛﺎرﭨﻮن وارا راﻧﺪﻳﻜﺎ وﭠﮡ ﺟﻲ ﺿﺪ ﻛﻨﺪا آﻫﻦ، ﺟﮇﻫﻦ ﺗﻪ اﺳﺎن وڏڙن ﻛﺎن ﭔﺪو آﻫﻲ ﺗﻪ ﻛﺎرﭨﻮن واري ﻛﺎ ﺷﻲءِ ﮔﻬﺮ ۾ ﻧﻪ رﻛﮡ ﮔﻬﺮﺟﻲ، ﻫﻦ ﺑﺎﺑﺖ ﺷﺮﻋﻲ رﻫﻨﻤﺎﺋﻲ ﻓﺮﻣﺎﻳﻮ.

ﺟﻮاب: ﺟﻴﻜﻮ ﻛﺎرﭨﻮن ﻛﻨﻬﻦ ﺟﺎﻧﺪار ﻣﺜﻼً اﻫڙي زﻧﺪﻫ اﻧﺴﺎن ﻳﺎ ﺟﺎﻧﻮر ﺟﻲ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﻛﺸﻲ ﻛﺮي ﺟﻴﻜﻮ ﭘﺎﺗﻮ وﻳﻨﺪو ﻫﺠﻲ ﺗﻪ اﻫڙو ﻛﺎرﭨﻮن ﺑﻨﺎﺋﮡ، ﻧﺎﺟﺎﺋﺰ ۽ ﻣﻤﻨﻮع آﻫﻲ، ﭼﻮﺗﻪ اﻫﻮ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﺟﻲ ﺣﻜﻢ ۾ آﻫﻲ. (مرقاة المفاتيح ، 8 / 266،تحت الحديث:4489) رﻫﻴﻮ ﻣﻌﺎﻣﻠﻮ ﺗﺼﻮﻳﺮ واري ﺟﻮﺗﻦ ﺟﻮ! ﺗﻪ ﺟﻮﺗﻲ ۾ ﺟﻬڙي ﺑﻪ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﻫﺠﻲ، ﭘﻠﻲ ﻛﻨﻬﻦ اﻧﺴﺎن ﺟﻲ ﺻﺤﻴﺢ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﺑﻪ ﻫﺠﻲ ﺗﮇﻫﻦ ﺑﻪ اﮔﺮ ﭔﺎر اﻫﻲ ﺟﻮﺗﺎ ﭘﺎﺋﻲ ﭤﻮ ﺗﻪ ﻛﺎ ﻣﻤﺎﻧﻌﺖ ﻧﺎﻫﻲ، ﭼﻮﺗﻪ ﺟﻮﺗﻮ ﺗﻮﻫﻴﻦ ﺟﻲ ﺟڳﻬ آﻫﻲ، اُن ﺗﻲ ﻣﻮﺟﻮد ﺗﺼﻮﻳﺮ ﻧﻪ رﺣﻤﺖ ﺟﻲ ﻣﻼﺋﻜﻦ ﺟﻲ ﻻءِ رﻛﺎوٽ آﻫﻲ ۽ ﻧﻪ ﺋﻲ ﻧﻤﺎز ۾ ان ﺳﺎن ﻛﻮ ﻣﺴﺌﻠﻮ ﭘﻴﺪا ﭤﻴﻨﺪو. (بہار شریعت ، 1 / 629 ، حصّہ : 3 ماخوذا) اﻟﺒﺘﻪ ﺟﻮﺗﻦ ﺗﻲ ﺟﺎﻧﺪار ﺟﻲ ﺗﺼﻮﻳﺮ ﺑﻨﺎﺋﮡ وارو ﮔﻨﻬﮕﺎر آﻫﻲ. (مرقاة المفاتيح، 8 / 266،تحت

الحديث:4489). جائز رانديڪن سان ڪيڏي سگهجي ٿو، پر انهن کي توهين جي جڳهه تي رکيو وڃي. بعض ماڻهو رانديڪن جي لاءِ گهر ۾ شوڪيس يا خانا ٺهرائيندا آهن ۽ اُن ۾ اهڙين تصويرن وارا رانديڪا رکندا آهن جيڪي جاندار جي تصوير ڪشي ڪري رهيا هوندا آهن، ان تي وعيد آهي انهن جي ڪري رحمت جا ملائڪ گهر ۾ داخل ناهن ٿيندا. (بخاری ، 2 / 385، حديث : 3225) البت اهڙا رانديڪا جيڪڏهن هيڏانهن هوڏانهن پيل هجن ۽ پيرن ۾ لتاڙجندا هجن ته ممانعت ناهي.

ٻارن سان نرمي ڪيو

سوال: ڇا ڪيڏن ڪڏڻ وارن ننڍن ٻارن کي والدين جي خدمت ڪرڻ گهرجي.؟ (هڪ ننڍي ٻار جو سوال)

جواب: ننڍي ٻارن کي به والدين جي خدمت ڪرڻ گهرجي، هينئر ئي کان خدمت ڪندا ته وڏا ٿي خدمت ڪرڻ جي عادت ٻڻبي، پڻ اُن سان والدين جون دعائون ملنديون ۽ هُو خوش به ٿيندا. البته ماءُ پيءُ کي گهرجي ته ٻار کان طاقت ۽ همت جي مطابق خدمت وٺن، ايتري خدمت نه وٺن جو ٻار تي بوجهه پئجي وڃي ۽ هُو ٿڪجي پَون. جڏهن ٻار خدمت ڪري ته والدين کي گهرجي ته اُن جي دلجوئي ۽ حوصله افزائي ڪن، دلجوئي ثواب جو ڪم آهي ۽ حوصله اَفزائي ٻار جي پگهار آهي. دلجوئي جو دنياوي فائدو اِهو ٿيندو آهي ته ٻار گهڻو ڪم ڪندو آهي ۽ خوش دلي سان ڪندو آهي. جيستائين ٻار جي حوصله افزائي نه ٿيندي هُو ترقي نه ڪندو. اگر ٻار کي ٽوڪيندا ۽ دڙڪا ڏيندا رهندؤ ته ان جو دل ٽٽي پوندو. ٻار ڪڏهن تمام سنو ڪم ڪري وٺي ته ان کي انعام به

ڏيڻ گهرجي ۽ دعائون ڏيڻ گهرجن، ائين نہ ٿئي تہ هر وقت ٻار کي چڙٻيندا ۽ پاراتا ڏيندا رهو، جوتہ خدانخواستہ قبوليت جي گهڙي هجي ۽ ان کي بددعا لڳي وئي تہ روئڻو بہ اوهان کي پوندو. جيڪي والدين هر وقت پنهنجي ٻارن کي چڙٻيندا رهن ٿا انهن ۾ علم ۽ تربيت جي کمي هوندي آهي. ماءُ، ٻارن جي پيءُ جو ذهن بڻائيندي تہ ”تو هن کي ايتري قدر بگاڙيو آهي، تون اُن کي ڪجھ نٿو چئين، مارين نٿو، دڙڪا نٿو ڏئين، ان کي مار ڏي، پيءُ جو رعب هوندو آهي، سختي ڪر.“ اگر پيءُ انهن ڳالهين ۾ اچي ٻارن سان اهڙو سلوڪ ڪري تہ اولاد وڌو ٿي ايترو بيباڪ ٿي ويندو آهي جو والدين کي اولڊ هائوس(Old House) جو رستو ڏيکاريندو آهي. ماءُ پيءُ جي پنهنجي ڀلائي انهيءَ ۾ آهي تہ ٻارن سان نرمي ڪن ۽ پيار ڪن، نيڪ آهي ضرورت طور شريعت جي حد ۾ رهي ڪري سختي بہ ڪري سگهجي ٿي، پر ڳالھ ڳالھ تي چڙٻڻ ۽ ٽوڪڻ درست ناهي، بلڪ نقصانده هوندو آهي.

ٻار ضد ڇو ڪندا آهن؟

سوال: ننڍا ٻار تمام گهڻا ضدي هوندا آهن انهن جي اهڙي تربيت ڪيئن ڪجي جو اهي ضد ڇڏي ڏين ۽ جڏهن اهي ضد ڪن تہ ان وقت ڇا ڪجي جو اهي ضد کان باز اچي وڃن؟ پڻ ٻارن جي تربيت جي حوالي سان رهنمائي فرمايو.

جواب: اگر اهي ضد ئي نہ ڪن تہ پوءِ انهن کي ٻار ڪير چوندو؟ ظاهر آهي ٻار آهن ٿورو گهڻو ضد تہ ڪندا ئي آهن، انهن کان وڌن کي سکڻ گهرجي، جڻ تہ اهي ضد ڪري پنهنجي باري ۾ ٻُڌائي رهيا هوندا آهن تہ

مان ٻار آهيان پر توهان ٻار ناهيو تنهنڪري اوهان ضد نہ ڪندا ڪيو. يعني ضد ڪرڻ ٻارن جو ڪم آهي وڏن جو ڪم ناهي.

ٻارن جو مستقل طور ضدي بڻجي وڃڻ جو سبب اهو هوندو آهي تہ والدين شروع ئي کان انهن جي هر ضد پوري ڪندا آهن پوءِ ٻار وڏا ٿي بہ انهيءَ عادت ۾ مبتلا رهندا آهن. شروع شروع ۾ ٻار تمام پيارو لڳندو آهي جيڪو گهرندو آهي ان کان وڌيڪ ڏياريو ويندو آهي پر ٿورو وڏو ٿيڻ کان بعد ان جي خواهش پوري ناهي ڪئي ويندي، هن طرح ٻار جي ذهن ۾ اها ڳالهہ ويهي رهندي آهي تہ پهريان جيڪو گهرندو هيس ملي ويندو هو پر هاڻي منهنجا مطالبا نٿا مڃيا وڃن، ايئن هُو ضد شروع ڪندو آهي. بعض اوقات واقعي خوامخواهہ جي ضد ڪري رهيو هوندو آهي پر ان جو هرگز اِهو حل ناهي تہ ٻار کي مارڪٽ ڪئي وڃي بلڪہ ان جو علاج هيءُ آهي تہ ٻار جي ضد پوري ڪرڻ ڇڏي ڏيو آهستہ آهستہ ان جي عادت نڪري ويندي. هن مان اِهو مطلب ناهي تہ يڪدم ٻارن کي هر شيءِ وٺي ڏيڻ بند ڪري ڇڏيو بلڪہ ڪڏهن ڪڏهن ضد پوري بہ ڪري ڇڏيندا ڪيو نہ تہ ٻار باغي ۽ والدين کان بدذهن ٿي ويندا، ان جي ذهن ۾ غيرفطري طور هيءَ ڳالهہ ويهي رهندي تہ منهنجا والدين مون تي ظلم ڪن ٿا. اهڙا ئي ٻار هوندا آهن جيڪي وڏا ٿي چوندا آهن تہ اسان کي پنهنجي والدين جو پيار ناهي مليو! پلائي انهيءَ ۾ آهي تہ حڪمتِ عملي سان پنهنجي ٻارن جي ضد جي عادت ختم ڪيو. ياد رکو! هيءَ عادت فلفور ختم نٿي ٿي سگهي. بعض والدين پنهنجي اولاد سان انتهائي نامناسب رويو اپنائيندا آهن، انهن کي ٿوري ٿوري ڳالهہ تي چڙٻيندا آهن بلڪہ مارڪٽ بہ ڪندا آهن، انهن جو ڪو مطالبو ناهن مڃيندا، انهن جو مَانُ ناهين رکندا، خرچ ڪندا تہ آهن پر ٻار

جي چوڻ تي ناهن ڪندا پنهنجي طور تي جيڪو سمجھ ۾ ايندو آهي ڪندا رهندا آهن، اهڙي طرح ٻار پنهنجي والدين کان باغي ٿي ويندا آهن ۽ پوءِ ويچارا نافرماني تي لهي پنهنجي آخرت برباد ڪري ويهندا آهن.

ٻارن جي ضد دور ڪرڻ جو روحاني علاج

ٻار جيڪڏهن ضد ڪندو هجي ۽ والدين مان ڪوئي درست قرآنِ پاڪ پڙهڻ ڄاڻندو هجي ته روزانو هڪ هڪ ڀيرو يا ٽي ٽي ڀيرا سوره فلق ۽ سوره الناس اوّل آخر هڪ ڀيرو يا ٽي ڀيرا درود شريف پڙهي ٻار تي دم ڪن ته ان شاءالله بهتري ايندي.

هَئو ۽ ڀَئُو ڪير آهن

سوال: وڏا بعض اوقات ٻارن کي ڏيڄارڻ جي لاءِ چوندا آهن "هَئو اچي ويندي، يا ڀَئُو اچي ويندي، يا هَئو! اَچ هن کي کٽي وَڃُ" هي هَئو ۽ ڀَئُو ڪير آهن؟ جيڪي نظر به نٿا اچن ۽ ٻار انهن کان ڊڄن به ٿا. (محمد دانيال عطاری طالبِ علم مدرسۃُ المدينہ ڪورنگی نمبراڍائي، ڪراچی)

جواب: هي هَئو ۽ ڀَئُو فرضي نالا آهن، هنن جو ڪوبہ وجود ناهي. ٻارن کي هن طرح چوڻ ته"ڀَئُو اچي ويندو، توکي کٽي ويندو، يا توکي فقير کٽي ويندو، هُو ڏس ڀَئُو" بعض صورتن ۾ ڪوڙ بہ هوندو آهي ۽ ماءُ پيءُ جي اعمالنامي ۾ گناھ لکيو ويندو آهي. (ابو داود ، 4 / 387 ، حديث :4991ماخوذا)

وڌيڪ هن جو نقصان اهو ٿيندو آهي تہ ٻار ڊڄڻو ٿي ويندو آهي ۽ ان جي دل ۾ خوف ويهي رهندو آهي. پوءِ فجر جي لاءِ اونداهي ۾ نڪرڻ کان بہ ڊڄندو آهي. ٻارن کي بهادر بنائڻ گھرجي، ڊڄڻو نہ بنائڻ گھرجي.

بعض اوقات والدين ٻارن کي چوندا آهن تہ ”توهان کي رانديڪا وٺي ڏينداسي، بسڪٽ ڏينداسين، چاڪليٽ ڏينداسين، هي ڏينداسين ۽ هُو ڏينداسين“ ۽ نيت اها هوندي اٿن تہ ”صرف چپ ڪن، وٺي نہ ڏيندا“ اهڙي طرح ڪوڙ ڳالهائڻ نہ گهرجي. الله پاڪ اسان سڀني کي سچو بڻائي.

بنا اجازت پيءُ جي موٽرسائيڪل هلائڻ ڪيئن؟

سوال: ڪي ٻار بنا پڇڻ جي پيءُ جي موٽرسائيڪل هلائيندا آهن ۽ چپ چاپ اچي بيهاريندا آهن، ائين ڪرڻ ڪيئن؟ (محمد طلحہ عطاری۔ طالبِ علم شعبۂ حفظ مدرسۃ المدينہ عزيز آباد ، ڪراچي)

جواب: هن ۾ ٽي غلطيون سامهون اچي رهيون آهن. هڪ هيءَ تہ پيءُ جي اجازت کان بنا موٽرسائيڪل هلائي، ظاهر آهي تہ اُن ۾ پيءُ جي رضامندي نہ هوندي ان کي خبر پوندي تہ ناراض بہ ٿيندو. ٻي غلطي اها ڪئي تہ بنا لائسنس گاڏي هلائي، جڏهن تہ ٽئين غلطي اها ڪئي تہ ننڍڙي عمر ۾ گاڏي هلائي. چوتہ 18 سال کان گهٽ عمر جي ٻارن کي گاڏي هلائڻ منع آهي. ايڪسيڊنٽ جو گهڻو خطرو هوندو آهي ۽ 18 سال کان گهٽ عمر ٻارن جو لائسنس بہ ناهي ٺهبو. بنا اجازت ۽ اُهو بہ ننڍي عمر ۾ گاڏي نہ هلائڻ گهرجي، چوتہ هن ۾ جان جو خطرو بہ هوندو آهي ۽ گاڏي جي ٽٽڻ جو بہ انديشو هوندو آهي جنهن ۾ والد جو نقصان آهي. اگر ڪنهن کي گاڏي هنئي يا ڪنهن جو نقصان ڪيو تہ پوءِ ڪيس ٿي ويندو ۽ ڪراچي ۾ تہ ٻارن جي بہ جيل آهي، ائين ڪرڻ تي ٻارن کي پڪڙي جيل ۾ وڌو ويندو، پوءِ ماءُ پيءُ ۽ خاندان وارا الڳ پريشان ٿيندا، روئڻ رڙڻ جو بہ ڪو فائدو نہ ٿيندو ۽ جيل مان بہ

آزادي ڪونہ ملندي. هنن تمام معاملن ۾ نہ ڄاڻ ڪيترو پيسو بہ خرچ ٿي ويندو، انهيءَ ڪري خوب احتياط ڪرڻو آهي ملڪ ۾ شريعت جو قانون بہ ناهي چڙهيو.

ٻارن کي بہ ٻين کي سلام ڪرڻ گهرجي

سوال: بعض ٻار سلام ڪرڻ ۾ شرمائيندا آهن، اسان کي ڪنهن ڪنهن کي سلام ڪرڻ گهرجي.؟ (ننڍڙو ٻار سيّد محمد عباس عطاري)

جواب: ٻارن کي سلام ڪرڻ گهرجي، تہ جيئن عادت پوي، جيڪي بہ وڏا آهن، جيئن ماءُ، پيءُ، ڀيڻ، ڀاءُ، چاچو، چاچي ۽ پاڙي ۾ رهڻ وارا بلڪ جيڪي بہ مسلمان آهن انهن جي سامهون اچڻ وقت يا موقعو ملڻ تي سلام ڪرڻ گهرجي. ڪوئي گهر اچي تہ سلام ڪيو، ڪنهن جي گهر وڃو تہ سلام ڪيو. هيئنئر کان عادت وجهو تہ ان شاءالله اڳتي هلي اها عادت ڪم ايندي.

نوٽ: صفحو،3،4 ۽ 10 تي موجود سوال شعبہ ملفوظات اميراهلسنت جي طرفان قائم ڪيل آهن البتہ جواب اميراهلسنت ئي جا عطا ڪيل آهن.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

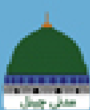
نيڪ نمازي بڻجڻ جي لاءِ

هر جمعرات نماز مغرب کان بعد اوهان جي علائقي ۾ ٿيندڙ دعوت اسلامي جي هفتيوار سنّتن ڀري اجتماع ۾ الله عزوجل جي رضا جي لاءِ سُنّين سُنّين نيّتن سان سڄي رات شرڪت فرمايو. ❋ سنّتن جي تربيت جي لاءِ مدني قافلي ۾ عاشقانِ رسول سان گڏ هر مهيني ٽي ڏينهن سفر ۽ ❋ روزانو "فڪرِ مدينه" جي ذريعي مدني انعامات جو رسالو ڀري ڪري هر مدني مهيني جي پهرين تاريخ ۾ پنهنجي ذميدار ڪي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو.

منهنجو مدني مقصد: "مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي" اِنْ شَآءَ اللّٰه عزوجل پنهنجي اصلاح جي لاءِ "مدني انعامات" تي عمل ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ "مدني قافلن" ۾ سفر ڪرڻو آهي. اِنْ شَآءَ اللّٰه عزوجل

عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه محله سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 7213

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net